

Hraboh Bohra

SENTIMENTIUM

Vzal brašnu s kamerou a pověsil si ji na rameno. Autobus přesycený lidmi se pomalu rozjížděl. Vletěl mu do cesty s omluvným mávnutím. Fouk, autobus se zastavil a bočně zívá dveřmi. Rychle naskočil. Řidič nevrle žbrblal, a tak si mu odmítl poděkovat. A aby bylo líp, zbylý lidský obsah autobusu už neměl chuť se stlačit, zůstal tedy zády přilepený ke dveřím a přední částí těla na rozložitého muže. Při otevření dveří intimní přitisknutí přerušoval, okamžité zavření ho však vracelo zpět na ta obrovská záda, na které se on nikdy nezmuže. Rozkymácel se tak asi na dvou zastávkách, které zůstávaly rozpačité zaplněny rozčilenými lidmi. Řidič otevíral pusu autobusu naprázdno.

Povedlo se jí posadit až úplně dozadu, byla totiž na zastávce první a on... zahlídla, jak dobíhá... byl poslední, nepočítala příliš s tím, že by se mohl do autobusu ještě vecpat. Co už, ona už nemá přes tu protivnou masu cestujících jak vystoupit. Buď je někde přilepen na dveřích a na zastávkách pravidelně směšně vypadává, nebo se prostě nesetkají a bude klid. Předem si odmítla pouštět starší lidi sednout a rozvíjela teorii, že unavený může být jak stařec, tak dítě. Kdo pak má větší právo na posez? Zbylé úvahy už nebyly zajímavé, a tak zkoušela usnout. Po celou dobu měla zavřené oči. Po jejich otevření jí naskočil obraz staré paní o berlích, stojící nebo spíš vanglující těsně před ní. Chtěla ji pustit sednout, ale paní s úsměvem odvětila, že by se jí ztěžka sedalo a že takhle stojí vždycky. O kousek dál si všimla nezvykle vysokého muže, hlava mu narážela skoro až do střechy vozu.

"Vidíte, tomu by se taky těžko sedalo," chtěla se stará paní zřejmě bavit. Toho měl natočit.

Utlačení se posunul jen malinko dál, ale zato objevil krásný objekt. Namířil kameru přímo na chlapce stojícího na chůdách. Ještě nevěděl, co z toho bude, ale dvě minuty kazety měl vyplněné. Nějaký obyčejný příběh.

Moc se jí do toho nechtělo. Exhibilicionismus je vlastnost pro každého, ale jí takhle jeho odrůda nějak nevyhovovala nebo co. Jenom ještě neměla promyšleno, proč. Kdyby si aspoň mohla dělat, co jí napadne, ale to vždycky předem ví. Vzpomněla si na včerejšek, to jí navrhl, ať teda vyvádí, co jí napadne, jenže jí nenapadalo nic, prostě se jí nechtělo a ani teď. Třeba nenastoupil.

Je hezká, ale proč ještě k tomu je nepřírozená, toporná, spontaneita taky mínusová. Najednou kritika. Možná je mnohem zábavnější natáčet, než se nechat natáčet. Když si autobus konečně pořádně ulevil od lidí, dostal se až, až dozadu k ní. Sedl si, objal ji kolem ramen a kameru si položil na klín. Vzápětí jí ale znovu vzal do rukou.

"Tak sed' a dívej se z okna, pak natočíme výstup!"

Snažila se tvářit co nejpřírozeněji, ale aspoň jeden úsmích neovládla.

"Tak, nesměj se!", řekl prosebně. Za půl hodiny, co spolu budeme, klidně přidá k prosbě sakra. Uvědomovala si genezi chování při dlouhodobém spolutrávení času za neměnicích se podmínek. Vystoupili a ona hleděla na dveře domu, aby necivěla do kamery. Za normálních okolností je existence dveří naprosto přirozená. Jakmile jim ale někdo přikáže: Dělejte dveře!, ustrnou, pak se snaží, ale opravdovými dveřmi jsou opět, až zapomenou na příkaz už sám o sobě nepřirozený.

"Já nikdy nebudu dobré dveře!", pronesla smutně přímo do kamery, amatérsky, schválně. Pause. Teď řekne: Nedívej se mi prosím tě do kamery! Zklamal:

"Když budeš chtít, budeš i dobré dveře!" Překvapil ji už poněmkrát podezřelou pohotovostí. Pokud mluvil v souvislosti s jejími úvahami, považovala to za ten nejdrzejší způsob špiónství. Pokud jen tak použil slovo z její věty, bude jí stačit pro příště mluvit jednoslovně.

Prošli ještě kolem několika domů s přirozenými dveřmi, pak sestoupili z omlácených schodů a on konečně schoval kameru a vzal ji za ruku. Park, ta trocha sladěných barev, dynamická krása, smutek v poslední exhibici před zmizením. Teď podzim, tenkrát jim byla zima, řeklo by se nepříznivé podmínky a přece... Smála se:

"Já jsem ti rozuměla, že ještě přijdou blbci!" Smál se, hodně. Jako žena, zženštěle.

"Vlci, to, z čeho jsem odjel, se bude jmenovat Na starém vlku jede starý blbec." Smál se dál a jí připadalo, že tak dlouhému smíchu by měl předcházet výraznější vtip.

Teď by se tomu smála asi víc. Bylo teplo a byl pocit, že všechno vyprahne.

"Tebe vlastně nebaví věci, co dělám já. Uvidíš, až se uvidíš sestříhaná na videu, že se ti to začne líbit!"

Tenkrát jim stačilo povídat si, teď si musí hrát na to, že spolu jako na něčem dělají. Vývoj. Pokračovali po cestě, ona pár kroků před ním, aby si co nejdřív usedla na předřazenou lavičku.

Cítil, že jí chybí entuziasmus. Mluvila o ztrátě energie, on o lenosti. Musím jí asi pomáhat, třeba je nemocná. Nevěděl, jestli by o ní přemýšlel dál, kdyby si právě v této chvíli neuvědomil, že by mohl natočit její chůzi, pěkně, podzimmím parkem, jak prostě jde, jde někam a pořád. Nechápal, jak se sám může nadchnout pro tak otřelý obraz, a už by mu skoro naskočil další, jenže mu něco křuplo pod botou. Určitě jsem šlápl na myš, půjdu dál jakože nic. Zvednu botu, nepodívám se pod ni a tam dál si ji otřu. Rozběhl se a napadlo ho, že by potom mohla v záběru utíkat.

"Tam dál si tě natočím, jak jdeš!", vykřikl, když probíhal kolem pařezu, do kterého sedící soustředěně dloubala sponkou. Když se po čtvrtém dloubnutí probořila rukou do jeho ztrouchnivělého lůna, zhnuseně kýchl. Ta lavička tu určitě stála a teď se tu bořím. Od pařezu pět, počítali jsme to. Asi z pověrčivosti

couvla pět kroků, asi taky proto, aby zdržovala. Prostě tu lavičku odtud odnesli a dobíhat ho nebudu!

Drhl nohou o trávu a radši se díval za sebe. Pozoroval ji, jak jde pomalu opačným směrem a začalo ho štvať, že je podzim a že po parku běhají myši. Je vůbec možné, aby si chronicky pomalý hlemýžď ještě prodlužoval čas tím, že některými místy projde dvakrát? Může si zato sama, jestli narazí na tu mrtvou myš.

Pořád někam chvátá, pořád musí něco vyvádět a já se potřebuju třeba devadesátkrát za den zastavit, ale on pořád chvátá.

Ta rozšláplá náušnice tam ležela a už sama sebe těžko rozeznávala od listí, přesto si ještě vzpomněla na svůj příběh o nich:

Vrátila se ze záchodu a on měl na prstech naražené oba dřevěné kroužky jejích náušnic. Smála se, ale ony nešly sundat. Roztržitá odzbrojující nešikovnost, která končí zarudlými prsty a držením za ruce. Pak vývoj, který překračuje zašlápnutou náušnici tlející v listí.

"Nejdřív si hraj, skákej, házej na sebe listí!" Házela na něho a kameru listí a skákala.

"Ted' jdi kolem toho jezírka!" Schválně se pohybovala směšně krátkými krůčky, chtěla vypadat jako robot.

"Půjč mi to, ted' natočím já tebe, tancuj!" Nemilosrdenství.

"Tohle mám zmáčknout?" Nemilosrdenství postižených.

"Radši mi to dej, zbytečně vybíjíš baterku!" Obavy.

Vzal jí kameru, ve které zůstal jen záběr na jeho tvář, ale i ten už zmizel.

Jedině přetočit nazpět, chtěla to, ale on spěchal...

"Potom. Ted' stůj a až zavolám, vyjdi!"

Stála a sledovala, jak jí rychle ujíždí dopředu. Rychlá chůze je směšnější než běh. Šel, pořád dál. Z takové dálky nebudu skoro vidět. Kulisy parku se k ní přepadově přibližovaly a jeho směšné vzdalování pokračovalo. Triky. Zmenšování. Jízda. Malinký, tečička a... nic...

● 13. prosince 1994

text

Doktor & Dement

PÁCHNU JAKO KYSELO

1

Dobry přítel měl dobrý vkus
Špatný host chtěl vědět dost
Však gril kryl cizí mikrobis
Tak krájím houbě pečlivost

33

2

Už mě svědčí patronát
Klovan předesílá zvěst
Že nepřistál astronaut
Na Jupiteru včera v šest
(měl ruku v hubě)

3

Noc pro dříví telefon
Označuje komáry
Snílek Slinták probombón
Zasil v poli naschvály

4

Jeho zadek přísně vzato
Zde nebudem se zdržovat
Zpěvák mívá v hrdle zlato
Nemůžem si stěžovat

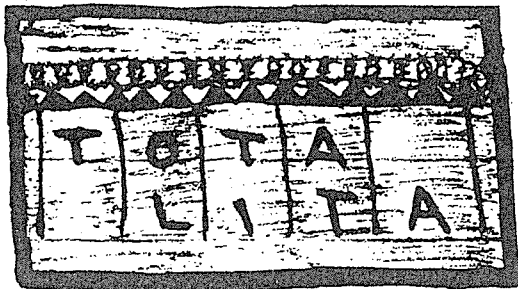
ref.:

Máme ruce v hubě
Je to dobré v naší hudbě
Máme tvoje šaty
Jsi nahý

Máme plný kapsy
Svědíků co koušou jak psi
Máme tvoje prachy
Jsme známí.

● Text z připravované LP skupiny Doktor & Dement *Erotic* vznikl 2. října 1994.

Muzikant
Králíček
se zavázal
do roku
2007
vydat
50 LP,
jako
druhá
vyšla
Totalita

Muzikant
Králíček
se zavázal
do roku
2007
vydat
50 LP,
jako
druhá
vyšla
Totalita

grošákovo oko

IVA JANŽUROVÁ PRO MAŠTAL

O přestávce hry *Hypnotizérova nevěsta* promluvil 24. února 1995 v Hranicích s Ivou Janžurovou Grošák.

Grošák: Já bych se chtěl zeptat, éé, od roku šedesát..., od roku šedesátštyři ste působila v Divadle na Vinohradech, jak to..., jak je to dneska vlastně?

Iva: *Dneska jsem v Národním divadle, v angažmá...*

Grošák: Mhm.

Iva: *...od roku osmdesátsedm. (k muži:) To sako tam není?*

Muž: No, já ho nemůžu najít, je tam ně...

Iva: *V portále takhle, v pravym portále, Eva to vode mě brala, jestli jsem to nevodnesla někam, bezděčně.*

Grošák: É, kolikátá je tohle repríza?

Iva: *Jé...*

Grošák: Zhruba aspoň.

Iva: *...to vám nepovím.*

Grošák: Desítky? Nebo stovky?

Iva: *Čtyřicátá to bude.*

Grošák: Čtyřicátá.

Iva: *To je m... mladé představení.*

Grošák: Je to ještě zajímavý hrát? Po tolika reprízách?

Iva: *Nó, nó. (na muže:) Děkuju ti moc. (ke Grošákovi:) Je, my jsme hráli tu minulou komedii skoro, no, bez několika tisíckrát a... Skoro tisíckrát a ještě jí vlastně hrajeme. Tak, je fakt, že už, éé, málokdy, ale zase tím, že sme si vod ní určitým způsobem vodpočinuli, tak zase se nám nechce jí úplně zapomenout. Vono se všeccko vlastně v takový komedii pořád proměňuje, jó, takže je to vlastně..., já... v profesionálním divadle si nedovolim jako dělat takovejch... řákejch vlastních vstupů nebo momentálních nápadů, zatímco takhle na tom zájezdě si to můžu jako dovolit, jo. Všem to nedovolim taky, ale někdy jako..., takže se ta komedie skutečně straš...ně, velmi ra...radikálně často po takových sto reprízách stane úplně troš...ku jinou...*

vzpomínky

2. část

František Xaver Bašík**FRANZ KAFKA 1892 - 1895**

* *Neuhodl, bylo-li to v souvislosti s oněmi tabulkami, to jest v důsledku toho, ale ještě téhož dopoledne (někdy na jaře 1893), když přišel Frantík Kafků ze školy, zavolala paní našeho Frantíka a svěřila mu, že synátor má ve škole potíže s češtinou a že si přeje, aby synka přiučoval. Zároveň určila, že učit se budou nahoře v bytě, každého dne odpoledne alespoň hodinu, a pak že půjdou spolu*

na další hodinu na procházku. Začnou hned dnes a za odměnu bude dostávat pokaždé svačinu a - zvláštní honorář tři zlaté měsíčně.

To bylo báječné! Když si uvědomil, že bude denně o dvě hodiny méně zaměstnáván v krámě a ve skladech a naopak, že se bude s mladým Kafkou učit pěkně v klidu a pohodlí a že k tomu ještě dostane každého dne dobrou kávu s rohlíkem (nebo snad dokonce se dvěma?), a mimo to i tolik peněz jako měl měsíčně svého učňovského platu, byl by zavýskl radostí.

Vždyť Kafkovi mu mohli tuto novou povinnost uložit i bez jakékoli zvláštní odměny a on by býval také rád.

Z vyučování neměl žádných obav, byl si jist, že to lehko dokáže. Však už na obecné škole kolikrát zastupoval hodinku i dvě v různých třídách některého z pánů učitelů, ba i pana ředitele, když měl nějakou úřední pochůzku, či byl jinak zaneprázdněn.

Poděkoval paní Kafkové a dojednali ještě, že bude mladému Kafkovi společníkem vždy od čtyř odpoledne, kdy přijde ze školy, do šesti do večera. Odebral se pak zase ku své práci do zadního skladu. (s.20-21)

* Čas utíkal. Po čtvrté hodině vyhledal ho Frantík Kafků a odvedl si ho nahoru do bytu. Dostal tam hrnek dobré kávy s rohlíkem - někdy i se dvěma - a pak se pustili do učení. Přičiňoval se, aby mladého Kafku seznámil podle příslušných učebnic s mluvnicí a slohem českého jazyka. Po páté hodině se pak vybrali na společnou procházku, zastavivše se dříve dole v krámě u paní, která dala synkovi pokaždé desetník, aby si koupil po cestě nějaký mls a hoch se s Frantíkem - třeba ne zrovna na polovic, ale přece vždy ochotně rozdělil. Domů nespěchali, jen vždy ve čtvrtek hleděl se Frantík dostat včas do večerní školy. (s.24)

* Nastalo parné léto (1893?). Obchody vázly jako vždy v této době, mládenci vzadu měli málo práce a ve skladech jen dělali pořádek a bavili se, aby zahrnali dlouhou chvíli. Frantík měl málo běhání, a tak v krámě také jen tak okouněl, předstíraje, že pilně oprašuje a zboží v příhradách přerovnává.

Paní se s dětmi a "kindsfrau" odebrala se do Chuchle na letní byt, a tím odpadlo vyučování a procházky s Frantíkem Kafkovic. Také pokračovací škola měla prázdniny, zato se obchod zavíral již o půl osmé večer, neboť Kafka jezdíval každého dne za rodinou. Všichni se z toho velmi těšili, byliť tím nicneděláním unaveni a otráveni víc než při největším "rajtu" v plné sezóně. (s.52)

* V téže době (léto 1894) měla se také paní stěhovat s dětmi na letní byt, tentokrát do Říčan. Vzali Frantíka s sebou a pobyl tam čtrnáct dní. Doma, když jim zvěstoval, že byl pozván do Říčan na letní byt s Kafkovými, byli radostně překvapeni a také udiveni. Kdo to jakživ slyšel, aby pán poslal učedníka na letní byt se svými dětmi! A dokonce Žid, kluka křesťana! Zatím co v jiných obchodech, a zvláště v kupeckých, byli učedníci pohlavkováni a bití pro každou hloupost a vůbec se s nimi zacházelo tak jako s učedníky v živnostech řemeslných - hrubě, ne-li dokonce surově. Frantík musel jen po svém návratu

vyslechnouti nadávky od Roberta a některých z ostatního personálu, ale tomu se nyní už jen smál.

V Říčanech se měl znamenitě. Měli s Frantíkem Kafkovic zvlášť pro sebe malý pokojíček, dobře a hodně jedli a byli neustále v lese nebo na zahradě. Jak si přál, aby tu mohl zůstat déle, ale nic naplat, nešlo to. Musel se vrátit a dohánět v pisárně, co zameškal. (s.75)

* Prázdniny uplynuly a Kafkovic děti se vrátily s matkou, paní Annou a kuchařkou do Prahy. Nastala škola a s ní opět vyučování češtině nahoře v bytě. A obvyklé procházky po hodině za krásných zářijových dnů. Hoši rozmlouvali o všem možném a Frantík si připadal ve svých šestnácti letech velice moudrým a zkušeným člověkem proti dvanáctiletému Kafkovi. Snažil se, jak už v těch letech bývá, dělat se moudřejším a důležitějším, působit dojmem učitele a vůbec vážného muže. Když kteréhos dne obdivovali na rybníčku v parku pod Františkovým nádražím plující pestrobarevné kachny a důstojné bílé labutě, prohlásil Frantík Kafkovic: "Víš Franc, tenhle rybníček s těmi skalami, s tím vodopádem, květinami a rybami, kachnami a labutěmi se mi velice líbí, to je krásné!"

Frantík živě souhlasil a rozpředla se rozprávka o rozličných krásách, a co je na světě nejkrásnější. Začali se předhánět ve vzpomínání a vymýšlení všelijakých příkladů o pojmu krásy a slově krása a krásné, až malý Kafka, domnívaje se, že objevil význam největší krásy, vítězně se zatvářil a zvolal: "Nejkrásnější je přátelství!" Nejspíš tuto větu také někde zaslechl nebo v některé knížce pro mládež četl, neboť, jak Frantík věděl, neměl hoch žádného přítele, a ani neměl příležitost s někým jiným se sprátelit. Musel ovšem svého žáka "přetrumfnout", a vzpomínal proto rychle, jak a čím by mu dal svoji převahu v posuzování, co je krásné, najevo. (s.76-77)

(pokračování příště)

nesouvislosti

Prbump. Dostala jsem teplotu. Uleně by nevadilo, kdyby umřela. Voňu nebaví zabývat se sama sebou, a tak nerozumí Elině. Hetra říká, že náboženstvím zabila dva roky. Mada nesnáší bílý ponožky. Já, Claudius právě skončil. John Hurt. Tadadadadada. Kalibor seřval hezkou jehovistku. Opice se mají rády. KAŽDÉ PONDĚLÍ NOVÝ TÝDEN. Bepu znám z dopisu. Už mi na ničem nezáleží. Pohledné derby. Dichal spoléhá na to, že u ničeho dlouho nevydržím. Těším se na Studentku. Tolik naše branky. Time life. Šmrfftrupbchrup.

RYBÍ ŽENA

Jak ukazuje nejmladší tvůrčí generace, jsme nyní v návratu k umělému jazyku v literárním díle, v kontrastu s celosvětovou Novou vlnou šedesátých let i v kontrastu s undergroundovým výbojem, trvajícím snad v 50.-80. letech, se dnešní, postmodernou (i postmodernismem, což jsou dvě věci, které bych si nedovolil ztotožňovat) odchovaná skupina literátů utíká k umělecké řeči, tedy řeči vznosné až vznešené, logicky pak archaické, kterou chápe jako záměrnou bariéru mezi svým uměním a kulturou degenerovanou, jak říká okřídlené adjektivum - hamburgerovou. Nastupující umění se uzavírá do jakéhosi ghetta vyvolených, přístupného pouze těm, kteří jsou ochotni pro nalezení "cíle" podstoupit i hledání.

A v tomto smyslu je zcela právoplatnou součástí "velkého" umění i sbírka básničky 063423350 *Ryba smrdí od hlavy*. Průřez její tvorbou z let 1984 - 1994 ukazuje hledání a nalézání, kterým prošla při cestě za svébytným výrazem.

Na jedné straně jsou to kratší úsměvné básně epigramatického rázu a drobné impresy (*Léč eb na Nic, Ironie osudu, Už je pryč*), na druhé rozsáhlejší básně, mimořádně patetické, jež k úsměvu rozhodně neponoukají. Společným tématem všech čísel sbírky je ovšem láska (nebo Láska), láska jako milostný cit, milostný cit, který zůstává nenaplněn, nenaplněn protože neopětován...

063423350 ač i pro ni má poezie zřejmě také roli očistnou - snímající starosti a zmatky citového života - nesklouzává k šifrování prožité skutečnosti do symbolických obrazů, srozumitelných jen několika blízkým, nepředstírá, že ona je "pupkem světa", ví, že role autora je ve zobecnění vlastních prožitků, které teprve má rozměr tvůrčího činu, protože představuje ruku podanou čtenáři, ruku, již tak často marně hledáme v dnešním světě krutosti a zabíjení.

Chci odtáhnout tam za oceán, / hledat tě v pouštní krajině, / i když tě skoro vůbec neznám, / léhat a věřit baví mě. (úryvek z básně *Pohrdám zemskou gravitací*).

Celá knížka, ačkoli jde o výbor, je skvěle komponována, nechybí jí gradace, a tak se od prvních básní prostoupených dokonalou imitací naivity a vůbec ducha "studentských let" (*Předmaturitka, Kamarádka*) pohybujeme k číslům plným přírodní lyriky a lehce pointovaných obrazů (*Život v kalafuně, Astronomická láska, Poušť*) až k básni *Zmoklé bříže*, která (vystavěna na paralele lidových písní bříza - dívka) je přeže všechnu beznaděj rozchodu strhujícím líčením Lásky jako nejvznešenějšího citu, jakého je člověk schopen - *Bude se ještě někdo umět usmát tak, / abych cítila / jak ve mně z poupat vykvétají horké červené růže?* G

● 063423350: *Ryba smrdí od hlavy*, Nakladatelství Kulturního sdružení Unarclub LS+D, edice *Kamufflon*, svazek 2, Hranice 1994

ukázkyKÁVA

Hladila jsem muže na obrázku,
když jsem předtím o něm četla rozhovor,
uvědomovala jsem si divnou lásku,
kam "mrtví milovatí nemohou?"

Pak jsem mu uchopila svou rukou
prsty se lžící ponořenou do kávy,
lžice se pohla a s mokrou realitou
se káva vylila - rovnou do hlavy.

PRÁZDNOTA

Když odchází ti slunce ze života
tak nepláčeš a nic tě nebolí
nejsi však nic, snad prázdná bota
která utíká pryč do polí

Den obrací ti smutnou stránku
což skoro vůbec nevnímáš
jen do sklenice hodíš slánku
a toužíš jako Mesiáš

Třetí svazek Grošákovy edice Kamuflon vychází

1. března 1995

jmenuje se

Divadýlko loutkový

a napsala jej

Blanka Kolková

vydalo

Nakladatelství Kulturního sdružení Unarclub LSfD

Hviezdoslavova 18

753 01 Hranice

náš úděl

Byl jsem nedávno ve středu jako obvykle ve Studentském klubu. A jako obvykle se tam poskakovalo, tentokrát ovšem na neobvykle dobrou muziku. Ale o to celkem nejde. Střídavě jsem tam postával, posedával a procházel se, a když jsem náhodou narazil na někoho, s kým obvykle prohodím pár slov, udělal jsem to i teď. Jenže, těch pár slov bylo úplně o ničem, stejně jako bylo o ničem to hopsání a většina té (jinak ale docela zajímavé) pouštěné hudby. A tak jsem zůstal sám mezi všemi těmi, které jsem ze zvyku, ale taky trochu z nudy a povinnosti zdravil, bavil se s nimi a ze zvyku se na ně usmíval. Najednou zničeho nic jsem se cítil čím dál hůř a sklíčeněj, a najednou jsem byl zase v depresi. Smutně jsem koukal na všechny ty lidi a cítil něco, co nedokážu dost dobře popsat. A už vůbec nedokážu vysvětlit, proč o tom píšu do týchle rubriky. Dost možná proto, že mým údělem je pořád si na něco stěžovat.

Pecivál

Vladimír Fekar
POUŠTNÍ PROMĚNY

*O čem my vlastně spolu mlčíme
 studánko vyschlá deštěm
 kde jsme jen našli
 hvězdy bázně
 Na poušti
 co nechce nás mít?*

Byla zima a já... Byl jsem poušť. Vyprahlý, práchnivějící - kostra kojota, která stejně nikdy nemůže promluvit s člověkem. Byl jsem kojot - poušť, a takovým se lidé zdaleka vyhýbají.

Tlel jsem tam, sám v sobě, nenáviděl Slunce. Vždycky si myslelo, že je spásou všech... Nikdy by nebylo ochotno přiznat svou chybu. Říká, lidé mě milují, jsem pro ně dárce života. Jak může být někdo tak pyšný jen proto, že JE? Nevšívalo si mě, nemělo proč - byl jsem pro něho mrtev. A nejenom pro něj. Jen se podívej na tu proměnu, Slunce, podívej se, jsem přece tvé dílo!

Nikdy jsem neznal nic jiného než nehybnost. Já - poušť kojot, byl jsem po celý život spalován na troud. Pane Bože, řekni mi konečně, proč musíme mít za hrobníka vlastní matku? Nebylo vůbec lehké přemýšlet o rozměrech vlastního těla. Kam jsem se poděl, nevím, Slunce už dokázalo dokonale zlikvidovat mou velikost i malost - kostra byla nasáklá pískem a písek se mohl klidně pochlubit morkem mých kostí. Bylo pro mne velice těžké si uvědomit, že jsem všude i nikde zároveň.

Až pak... pak jsem tě zahlédl, byla jsi daleko blízko. Nemusel jsem se příliš namáhat, abych se nedíval. Díval jsem se... neustále..., ale díváš se? Vždyť jsem celou dobu hledal...

Zpočátku jsem pochyboval. Silně pochyboval. Smrt a nehybnost vás naučí nevěřit všem novotám, mít strach z pohybu, ze všeho. Co ty tu vlastně děláš?, ptal jsem se. Sám sebe? Tebe? Ne, nemohl jsem uvěřit.

Stála jsi nade mnou a dlouze sis prohlížela mé tělo kojota. Jsem přesvědčen, že ani netušíš, že jsem i všude kolem. Nemůžeš to vědět, odešla bys, neměla bys tu sílu šlapat po cizím těle. Poprvé, poprvé v životě jsem měl pocit, že i ztrouchnivělá kojotská smrt může mít oči. Vstoupily do mě obavy. Teď odejdeš, teď tě odradím. Ale ty jsi neustále hledala něco zajímavého na nezajímavých kostech spáleného zvířete. Obdivoval jsem tě,

byla jsi schopná odhalit mé srdce a smysly, epicentrum mé pouště. Cožpak ví, že ji pozoruji? Cožpak vnímá kojota - prach?

Dlouho jsi váhala, ale pak - udělala jsi krok, dva kroky blíž. Pomalu jsi kráčela ke mě. Už několik minut, hodin a dnů. Byl to zvláštní pocit, teprve nyní jsem si uvědomil, jak daleko blízko neustále jsme. Stála jsi vedle mne ztracená v nedohlednu, stejně jako včera či před měsícem, před rokem, jen já jsem byl tak slepý a neviděl. Jen my jsme byli tak slepí a... neviděli se?

Vzpomínám si, zničehonic - začalo pršet. Bylo to tehdy poprvé, nikdy jsem předtím déšť neviděl. Byl jsem vůbec mnoha věcí neznalý, protože nehybnost a smrt vám nikdy nepřinese převratné poznání. Ale tehdy, byla to snad intuice, dokázal jsem jej okamžitě pojmenovat. Déšť! Bylo to jako... jako... musím vůbec dodávat něco k významu deště pro poušť?

Byl jsem zaplaven kapkami, ohmatával si je, zkoušel jejich chuť, hledal jejich vůni. Cítil jsem, co vyprahlá poušť a zetlelý kojot nemohli nikdy předtím cítit. Věděl jsem, že mě neustále sleduješ, věděl jsem, že tě budu neustále hledat, pozorovat.

Všechno utichlo. Miliony kapek, které dopadly na mé tělo, zmizely bůhvíkam. Uložil jsem je ve svém bezrozměrném žaludku. Bylo tu najednou nové uvědomění, mám vlastní žaludek, necítím jeho rozměr a jsem lačný po dalších dešti. Jsem lačný po tvých dalších krocích po mém těle. Opět jsem se na tebe zahleděl. Změnila ses? Teprve nyní jsem si všiml, že jsi studnou. Tak to nebyl déšť? To všechno, ty lahodné kapičky, které se přihnaly bůhvíodkud, nebyly deštěm? To všechno mělo původ v tobě?

Teprve když ses mi zjevila jako studna, jsem začal poznávat, že jsi zcela docela bezrozměrná. Jedině proto jsem tě mohl cítit vedle sebe v nekonečnu.

Miloval jsem tě. Miloval jsem tě za sebe, svůj pocit vláhy, novosti, probuzeného života. Vidíš - tam jsem se dokonce zazelenal a můj rozložený kojot jakoby zvedl hlavu. Nepoznával jsem se. Cítil jsem se novým, cizím, ale i pravým zároveň. Jsem to já? Nejsem to já? Poušť? Kojot?

Ale co se stalo s tebou? Jsi studnou a... každá studná přece musí mít vodu, aby byla studnou... Ty jsi se na mě nyní smála, šťastná, vyschlá, vyprahlá, zalekl jsem se, že ti taková náhlá změna může ublížit. Nerozuměl jsem tvému smíchu, nebyla v něm ani douška zákeřnosti, naopak, byla v něm sladkost, lehkost, osvobození.

"...a každá poušť musí být vyschlá, aby byla pouští...", zašeptalo něco z dálky, jen pro mě, pro všechny. Jsem Studnou? Jsem Pouští?

Až se změníme, až nás promění, pochopíme, co jsme, co jsme byli a jak nerozlučně k sobě patříme...

Grošák

HOTEL ZPÁTKY

I.

Toto co jsem zaklínal a zazlívál
Do poetiky a horkotěžko zadržoval
paměť

Toto co je
Jana Barbora Klára
A jejich matka
Toto co jsou ony
Už mě nepoznává
Protože
Toto co je jejich matka
Má rakovinu mozku
Takže ne mrtvici
Smrt do ní sáhla!
Smrt do ní sáhla!

Nechci mít pocit něčeho
obrovského

Umírají-li lidé
Kteří stejně umřou
Ale toto co je
Jana Barbora Klára
A jejich matka
Jsem zaklínal a zazlívál
Do poetiky a netušil že
Smrt do nich sáhla!
Smrt do nich sáhla!

O den později jsou
Jana Barbora Klára
Z intelektuálních kruhů
O den později
Vyjdou
Povedou vás vášní šampónů
I komunikací s tapetou
Jíž vytíraly zkrvavené dny
A co je trápí
Je už nyní definitivnost

A jednoznačnost

Tak to se nevrátí
Tak to se nevrátí
Toto co je
Jana Barbora Klára
A jejich matka
Toto co jsem zaklínal a zazlívál
Do poetiky a horkotěžko zadržoval
paměť
Tak to se nevrátí.

II.

Přesně 9 h ráno
U lvíčka chrčícího vodu do vody
Chci se podívat po cestě dál
Mám hlavu plnou všeho
Čím jsem k ničemu
Hnědá voda tady mělkostí mámí
Stromy i kameny
Svěřit jí sebe
Cesta štěrková je v šerosvitu
A kontrasty do ní slunce tetelí
Zprava se sem nese horečka
Hrdlička a skřivani

K trávě se sbíhají
Drobné květy pryskyřníku
A obrovitý jitrocel
Nastavující listy liduprázdným
komárům
Docela okouzlených svou cizí krví
Klekající do trávy

Nebojte se!
Je nakupené seno na pozadí lesa
Tajně sledujícího slupky
Ve tvaru mandlí
Jak se snášejí do zachumlané
louky

Nebojte se!
 Pohltím šaty v křoví
 Zapadané vzduchem
 Nebojte se!
 Blízká továrna mě pohltí
 Nebojte se!
 Stébla a zaschlé španělské stromy
 Nebojte se!
 Už v dálce korouhve cinkají
 Nebojte se!
 Kukuřice tabák bažina
 Nebojte se!
 Rány na jejím nahém těle
 Jako vlčí mák
 Sající z hlíny nervózně klid
 Nebojte se!

Je tu cesta zpátky
 I v ní bych se chtěl ubytovat
 Protože je to dobré
 Když vám listy ve větru hlasitě
 tleskají
 A ostatním zase skučí bolest
 Tak horkou že na ni zapomenou
 Jako na smrt
 Protože je to dobré
 Držet si doma malou filozofii
 Vědět že jalovcem a jeřabinou
 Už teprve všechno nekončí
 A vědět že tvou dvoubarevnou
 Kláru
 Odnesou jednou z lodi na jezeře
 Labutě a vrány

Světélkující pařezy
 A chrpy znamenají
 Poslední zahradu
 Nepřeložitelnou do cizího jazyka
 Nepřekročitelnou pro
 Samé bílé skvrny trávy a motýlů

Jenomže pustina
 Pustota nepolapitelná
 Je.

● 27. června 1992

povídka

2. část

Petr Marek & Jiří Nezhyba

TŘETÍ DEN

Další den brzy ráno jsem si přivstal a běžel jsem za Feoktisem Petrovičem, byl to velmi známý muž a moudrý muž. Celé město ho znalo a byl jsem rád, že jsem se s ním mohl osobně seznámit. Seznámil jsem se také s jeho ženou Andrjuchou Pavoukovnou, ta mi pověděla jedno tajemství, které nesmím nikomu říct. To tajemství bylo, že Feoktis Petrovič měl v tom všem prsty, zapletl se do toho na posledním jarmarku.

Každého čtvrtroku bývá v našem městě velký jarmark, sjedou se hosté z celého kraje, i ze Sibiře. Feoktis Petrovič vždycky tyto jarmarky organizoval a jeho žena, a jeho žena mezitím prováděla ty strašné věci. Ano, Andrjucha Pavoukovna chodila po svém, v tom svém velkém, nejen velkém, legračním převleku a strašila místní jarmareční hosty. Ano, kdekdokdo se s chutí pobavil a dokonce i já jsem byl překvapen různorodostí jejích kostýmů o každém čtvrtroce. Na poslední jarmark přišla žena Feoktise Petroviče převlečena za

obrovského pavouka, no... Ale myslím si, že je umění, dělat si srandu sám ze sebe.

A to už začal tradiční tanec s ohni. Tance s ohni pokračovaly další dvě hodiny. Hvězdy se komihaly ve vzduchu a přišel i sám Fedor Ostapjevič. Ano, Fedor Ostapjevič byl dobrý známý Feoktise Petroviče, byl to jeho bratr. Oba spolu studovali na Akademii ve Voroněži, měli společnou matku i společnou babičku. Jejich babička, společná babička z otcovy strany, to byla moudrá žena, jmenovala se Ustapyvečna Oranžovová. Ano, Ustapyvečna byla moudrá žena, která učila oba své vnuky moudrosti, které své..., které potom používali v budoucím životě.

Oné poslední noci vyšel Anatolij Semjonov ze svého brlohu a přidal se ke křepčícímu davu, ovšem brzy jej opustil a vydal se na cestu ke hřbitovu. U hřbitova vládla mezitím zajímavá nálada, jak už to v den slavnosti Slunovratu bývá, zvláště za třeskatých mrazů bývají tyto nálady obrovské.

Anatolij Semjonov nevěděl, že tam potká Fedora Ostapjeviče, bratra Feoktise Petroviče, ale potkal jej tam. A tak jej, jen tak z podstaty pozdravil:

-Bud' zdrav, jakpak se ti dáří?

-Á, to jsem rád, že tě vidím po dlouhých letech, řekl Fedor Ostapjevič s úsměvem, *-Mrzí mě, že zrovna v tak špatné situaci.*

-Ale jakpak ses ty měl celou tu dobu, vždyť jsme se neviděli dobrých pět let?

-To víš, Feo...kti...su..., zakuckal se Fedor Ostapjevič.

-Je ti špatně?!

-Promiň, promiň... Omdlel?

Anatolij se zděsil:

-A tak vidíš, z té naší party jsme zbyli jenom my dva...

-My dva a Karel!, naznačil Anatolij a podíval se k oknu. *-Ale ten je teď neznámo kde, naposledy prý byl spatřen, jak vstupuje do moře.*

Nikdy jsem nevěřil, že ten Karel, o kterém si ti dva povídali, zemřel. Nevěřím tomu, že se mohl utopit v mořských vlnách... On! Takový milovník moře a jeho znalec! To nemohla být pravda, a proto jsem věděl, že ti dva se ještě jednou setkají. A setkají se s Karlem.

Setkali se s Karlem v domě Kukumaliče Ondatriče. Kukumalič Ondatrič byl vetešník v místním hostinci, od opilců skupoval jejich posmrtné zbytky za směšné ceny a prodával je do Ermitáže. Za sumy vyšší, vyšší...vyšší byl! Ale ne natolik, aby nemohl poskytnout pohostinství všem třem přátelům, Fedoru Ostapjeviči, Feoktisu Petroviči i Karlovi. Ti tři se setkali po době, o které si mysleli, že uplynula rychleji, než se jim zdálo. Nikdo z nich nevěřil, že se opět setkají.

Setkali se na pozadí oslav druhého výročí překonání morové epidemie v městě Užďubarpal. Právě v hostinci probíhala velmi bujná oslava a tak jejich rozhovor byl a celý hostinec U Červeného se otrásal smíchem. Ti tři si řekli, že to možná není nejlepší prostředí pro takovýto rozhovor, a po tolika letech, ale pak vlastně zjistili, že prostředí jim vyhovuje, a že tak je to nejlepší, protože si jich nikdo nevšímá. Vůbec nikdo si jich nevšímá. A začali kout nové plány, především přemýšleli o tom, jak to udělat, aby zakryli všechny stopy po minulém činu, a proto navrhl Feoktis:

-Co kdybychom zašli za velkým Tácamundem!

-Né, nevěřím tomu, že by nás velký Tácamund k sobě pustil, namítl Fedor. - Vždyť víš, jen málokdo má k němu přístup, a my jsme se s ním neviděli nejméně deset let. To je hodně. Feoktis ho zpražil pohledem:

-Ano, má sice zlou ženu, ale tak zlou, aby nepustila staré kamarády Tácamundovi až ke dveřím, ji zas nemá.

-Nemyslím si, že nás někdy Tácamund pokládal za své přátele, ale pokud si myslíš, že ano, zkusit to můžeme. Určitá naděje takto stále zůstává.

Ale co si o tom myslel Karel, nevěděl nikdo, neboť ten se pomalu vytratil a zmizel někde za dveřmi, poblíž veřejného domu.

-Kde ten Karel může, sakra, být?, rozhlédl se Feoktis.

-Nevím! Před chvílkou tady ještě byl, snad odešel na záchod, nebo já nevím.

-Ale bez Karla se u Tácamunda ukázat nemůžeme, víš přece, jakou má pro Karla slabost.

-Právě proto, vždyť Karel to sám chtěl navrhnout, bavil jsem se s ním trochu před tím, než jsme se bavili o této záležitosti my, všichni tři dohromady, hájil se Fedor.

-Tak co budeme dělat?!

-No, to by mě právě zajímalo! Musíme najít Karla! Musíme najít Karla!

-A když najdeme Karla, co budeme dělat dál? Půjdeme snad za Tácamundem, ne?

-To nevím..., sklonil hlavu Fedor Ostapjevič.

-Jakto? Vždyť jsme se přeci jasně dohodli!

-Nevím, protože Karel o Tácamundovi mluvil velice nejasně, až tak, jakože by nám Tácamund už ani nemohl pomoci.

-Ale co to vidím, někdo přichází, to je Karel.

-Karte!, zvolal Fedor.

■ **Másta:** ■ **Grošákovy chytré noviny** ■ číslo 3 ■ únor 1995 ■
 Šéfredaktor: Zpěvák hrabě **Grošák von Gulina** ■ Redakce: **Katy Malenovská & DJ Pecivál** ■ Adresa redakce: Opava SU ČL 2 & Hranice Hvězdoslavova 18 ■ Vydává **Nakladatelství Kulturního sdružení Unarclub LS†D** ■ Sazba: **Grošák** ■ © Grošákeum, 1995 ■